

4. osztály

Tanári példány¹

11. óra

1. Írd le a pontsorra a betűhalmazban elrejtett négy madárnevet! Vízszintesen vagy függőlegesen is haladhatsz!

T	S	M	L	D	B
U	Z	U	N	U	A
K	A	K	U	K	K
A	J	I	K	Á	N
S	K	G	É	M	P
E	Ó	H	Ő	J	Á
V	É	R	C	S	E

.....

.....

.....

.....

2. Jelöld számozással a helyes sorrendet!

- A kis madarak a kikelés után, a szülői gondoskodásnak köszönhetően, nagyon gyorsan nőnek.
- Fészekrakással indul a madárpár élete, majd a tojásrakás következik.
- Hamarosan szárnyra kelnek, kikerülnek a fészekből.
- Az anyamadár a teste melegével segíti a fiókák kikelését a tojásokból.

3. Írd a pontsorokra az alábbi szótagokból alkotható négy vízi jármű nevét! Használd fel minden szótagot!²

.....

.....

.....

.....

vi   ten   lás   jak   tor

      nu   já   ke

ka   latt   ró   ger

¹ Az első oldalon található feladatokat célszerű önállóan megoldaniuk, majd közösen ellenőrizni. Ezek olyan típusú feladatok, amelyek az írásbeli elején szoktak előfordulni. Adjuk rövidebb időkeretet a megoldásukra!

² Ennél a feladatnál mondjuk el, hogy a már felhasznált szótagokat húzzák át nyugodtan!

4. Tollbamondás szövege³

Egyszer egy fiú találkozott egy öregemberrel. Az öreg alig vánszorgott a nehéz teherrel. A fiú szívesen segített a cipelésben. Az öregember hálásan köszönte a segítséget, cserébe ellátta ifjú segítőjét jó tanáccsal. Egy varázserejű köpennyel is megajándékozta. A fiú megküzdött minden nehézséggel, még a sárkánnyal is.

5. 4

Hasonlítsd össze a kisbetűs és a NAGYBETŰS szavakat! Amelyik kisbetűs szónak van hasonló jelentésű NAGYBETŰS megfelelője, annak sorszámát karikázd be , amelyiknek nincs, annak sorszámát húzd át!				
PÉLDÁK: Négyféle megoldás lehetséges:	① gyenge ② madzag ZSINEG ERŐTLEN	③ locsog ④ aláírás FECSEG ILLUSZTRÁCIÓ	~~5~~ benzin ⑥ felcserél ZÚZMARA HELYETTESÍT	~~7~~ jelzőlámpa ~~8~~ kevély LOMPOS ÖSSZEKÖT

1. elfelejt 2. ekkor KÖZEL MEGFELEDKEZIK	3. megszűnik 4. kíváncsi HITEL ELMŰLIK	5. jár 6. viharos MEGJELÖL HEVES	7. sport 8. kiállítás BARLANG KÖZTÁRSASÁG
9. feladat 10. kiszalad TÉTELES ELŐVESZ	11. borul 12. gyöngy DÖL ÖSSZEG	13. tisztelt 14. beír TÉTOVA GYERE	15. költ 16. arrább ODÁBB KIFIZET
17. jutalom 18. ajánl KOSZORÚ KÍNÁL	19. adag 20. hadar UN TETSIK	21. centrum 22. írógép KÖZPONT FÁRASZTÓ	23. elvisel 24. bevall MEGGYŐZŐDIK VÉGREHAJT

6. Írd a pontsorokra a szólás jelentését kifejező szót! Válogass az alábbiak közül!⁵

súlyos	könnyelmű	elkényeztetett	
furfangos	zsiros	lusta	gyenge

- a) Anyámasszony katonája .....
- b) Felkelne, ha az ágy is felkelne vele .....
- c) Minden hájjal megkent .....

³ A tollbamondás ellenőrzésekor célszerű a nehezebb szavakat felírni a táblára. A szövegben aláhúzással jelöltem azokat a szavakat, amelyeknek a helyesírásában lehet probléma.

⁴ Ez a feladat logikai gondolkodást igényel, és elég nehéz. A példát és az első sort közösen érdemes velük átvenni, majd a feladat maradék részét próbálhatják önállóan megoldani.

⁵ Itt mondjuk el, hogy csak három szót kell felhasználniuk! Amit beírtak, nyugodtan kihúzhatják. Önálló feladatmegoldás ajánlott.

7. Olvasd el a mazsolás gesztenyepüré elkészítésének módját! Húzd alá a szövegben az alapanyagokat, majd írd le őket betűrendben!

Éjszakára áztassunk 2 dl teába egy zacskó mazsolát, hogy megpuhuljon! Egy csomag gesztenyemasszát gyúrjunk össze 10 dkg vajjal, és törjük át szitán! Verjünk fel 2 dl tejszínt, és ízlés szerint cukrozzuk meg! Az így kapott tejszínhab felét tegyük a tál közepére, erre szórjuk az átnyomott masszát, majd a mazsolát! A tetejére ismét tejszínhabot tegyünk, és díszítsük reszelt étcsokoládéval!

.....
.....
.....

8. Egészítsd ki a hiányos mondatokat az alábbi kötőszók valamelyikével! Használd fel valamennyit, de csak egyszer!⁶

Kötőszavak: ezért, bár, és, ugyanis

- a) Felvettem a meleg dzsekimet, ... nagyon hideg volt.
- b) Felvettem a meleg dzsekimet, ... nehéz benne mozognom.
- c) Felvettem a meleg dzsekimet, ... nem fáztam szánkózás közben.
- d) Felvettem a meleg dzsekimet, ... a kesztyűmet is felhúztam.

---

⁶ A kötőszavakat és mellérendelő mondatokat egyáltalán nem tanulják alsó tagozaton. A feladatot mégis enélkül is megtudják oldani, ha logikusan gondolkoznak. Próbálhatják önállóan is elkészíteni.

9. Olvasd el figyelmesen a következő szöveget!⁷

Málnatörténelem

Gondoltad volna, hogy a málnát már nagyon régóta ismerik Magyarországon? Ha jobban belegondolunk, akkor ezt nem is olyan nehéz elhinni, hiszen több népmesénkben is szó van erről a finom erdei gyümölcsről, amit nemcsak a mackók és egyéb állatfajok, hanem az ember is igen megszeretett.

A Kárpátoknak és előhegyeinek – a magyar középhegységeknek – sokféle gyümölcsfajtája van. Ezek közé tartozik a vadalma, a vadkörte, a berkenye, a vadcseresznye, a galagonya, a kökény és a málna is. A XIX. században az erdőkben folytatott gyűjtögetésnek (gally-, gomba-, gyógynövény-, gyümölcszedés) – különösen a szegény emberek életében – igen nagy jelentősége volt, sok málnát gyűjtöttek be a tölgyerdők széleiről, tisztásairól, és ez a szokás egészen a XX. század közepéig fennmaradt. Talán ekkortájt merült fel az a gondolat, hogy a kertekben is termesztene kellene az erdei gyümölcsöket, így a málnát is.

Ez el is kezdődött, és a termelőkedv fokozódásához hozzájárult az is, hogy az akkoriban hazánkba került málnafajták valamivel kevésbé illatosak, de nagyobb szeműek voltak, mint az erdőben termettek.

A málnanövény úgynevezett félcserje. Ez azt jelenti, hogy a vesszői csak két évig élnek: az ültetés évében – az első évben – kifejlődnek, a másodikban elágaznak, majd virágot fejlesztenek, és gyümölcsöt érlelnek, míg végül elszáradnak. Az elpusztult vesszőket új hajtások pótolják. Nagy előnye a növénynek, hogy nagyon gyorsan termőre fordul. A málnatövek 8–10 évig hozzák gyümölcsüket.

Azt mindannyian tudjuk a málnáról, hogy finom, de vajon mennyire egészséges? A málna igen értékes gyümölcs. Nagy előnye, hogy viszonylag korán érkezik, amikor még nemigen van más hazai gyümölcs a piacon. További értéke, hogy jelentős mennyiségű cukrot, C-, B1-, B2-vitamint is tartalmaz. Ha lehet, akkor inkább frissen, lehűtve fogyasszuk! A hűtőszekrényben – takarás nélkül – legfeljebb 2–3 napig tartható el, utána gyorsan megpenészedik. A málnából lé, szörp és lekvár készíthető, de mélyhűtésre is kiválóan alkalmas.

Igazán a legjobb nyersen fogyasztani, mert ez a gyümölcs így a legzamatosabb.

Forrás: www.sulinet.hu alapján

Állapítsd meg, hogy igazak (I) vagy hamisak (H) a következő állítások!

Írd az I vagy a H betűt a mondatok mellé a pontsorra!

- Hazánkban már régen is ismerték a málnát. ....
- A málnát csak a tölgyerdők tisztásairól gyűjtötték az emberek. ....
- Régen a szegények számára fontosak voltak az erdei gyümölcsök. ....
- Első termését már az ültetés évében hozza a málnanövény. ....
- A málnatövekről csupán két évig szedhetjük a gyümölcsöt. ....
- A szövegből kiderül, hogy a málnából sok minden készíthető. ....

⁷ A szövegértésre adjunk időkeretet mindenképpen, mert az írásbelin sem lesz rá korlátlan idejük. A második óra elején kezdhetik el, és 15 – 20 perc adható a megoldásra, amit közös ellenőrzés követhet.

g) Számozással jelöld a málnavessző „életének állomásait”!

- ..... Virágot fejleszt.
- ..... Elszárad.
- ..... Kifejlődik.
- ..... Elágazik.
- ..... Gyümölcsöt érlel.

h) Mi a szöveg legfontosabb célja?

Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A Hogy bevezesse az olvasót a népmesék világába.
- B Hogy megtudjuk hol terem a legtöbb málna.
- C Hogy széleskörű ismereteket kapjunk a málnáról.
- D Hogy tanácsokat adjon málnafogyasztási szokásainkhoz.

i) Mi a különbség az erdei málna és a kertben termesztett málna között?

Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A Az, hogy az erdei málna nem olyan illatos, mint a kertben termesztett.
- B Az, hogy az erdei málna nagyobb szemű, mint a kertben termesztett málna.
- C Az, hogy a kertben termesztett málna nem olyan illatos, de nagyobb szemű, mint az erdei málna.
- D Az, hogy a kertben termesztett málna nem olyan illatos és kisebb szemű, mint az erdei málna.

j) Miért mondhatjuk a szöveg alapján, hogy értékes gyümölcs a málna?

Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A Azért, mert kirándulás közben az erdő szélén is gyűjthető.
- B Azért, mert minden évben hoz termést.
- C Azért, mert a hűtőszekrényben takarás nélkül, legalább egy hétig tárolható.
- D Azért, mert korábban érik, mint a többi gyümölcs, és fontos tápanyagokat, vitaminokat tartalmaz.

10. Meséld el 6–8 mondatban legemlékezetesebb kirándulásodat Magyarországon!

Adj találó címet a történetnek!⁸

---

⁸ A fogalmazásra is adjunk időkeretet, egyelőre még 15 percet, és otthon javítsuk. A tanulói példányban külön, vonalazott lapon található a fogalmazás feladat.